Година III. Timişoara, (Темишвар) 10. августа 1923. Бр. 23.

ГЛАСНИК

ЦРКВЕНИ, ШКОЛСКИ И ДРУШТВЕНИ ЛИСТ.

Издаје: Архим. Стефан Николић, Еписк. Викар.

Излази 1. 10. и 20. сваког месеца. Уредништво и Администрација у Timişoara, Cetate Piaţa Unirii Nr. 2. Телефон број 523. (Рукописи се не враћају.)

Уређује Слободан Костић Епарх. бележник.

Службени део.

К. 298. през. из 1923.

СТЕЧАЈ.

На парохију IV. плаћевног разреда у Кетфељу овим се расписује стечај. Компетенти имају своје прописно инструјисане молбенице путем надлежних им власти до 17-30. септембра т. г. овој конзисторији поднети.

Епарх. Конзисторија у Темишвару, 4-17. јула 1923. год.

Председништво.

Бр. 17. 1923.

СТЕЧАЈ.

На упражњено учитељско место у Срп. Св. Петру расписује се стечај са правом уживања:

1. Прописана плата и доплатци по државним законима.
2. Слободан стан у природи.
3. Потребан огрев — 10 куб. мет. дрвета.
4. У име писаћег паушала 50 леја год.
5. Башта од 400 кв. хвати.

Дужности су прописане Школ. Уредбом и наређењима дисциплинарних правила без појачке дужности.

Рок стечаја је 17-30. август 1923.

Из седнице ванредне црквен. општ. скупштине одржане у Срп. Св. Петру 30. априла 1923.

(М. П.) **Јова Лацић,** председник.

Ш. 274. през. из 1923.

Горњи се стечај одобрава.

Епарх. Школ. Одбор у Темишвару.

ШО. 6. зап. 1923.

СТЕЧАЈ.

На упражњено учитељско место у Темишвару-Граду расписује се стечај са правом уживања:

1. Прописана плата и доплатци по државним законима.
2. Прописан слободан стан у природи.
3. У уме одштете за башту 100 леја.
4. У име писаћег паушала 50 леја.
5. Потребан огрев (10 куб. мет.)

а дужностима прописаним Школском Уредбом односно наређењима дисциплинарних правила без појачке дужности.

За сваку споредну дужност које се изабрани учитељ буде примио имаће посебну награду.

На ово место могу компетовати и оспособљене учитељице.

Рок стечаја је 30. септембар 1923. год. по нов.

Из седнице Школског Одбора црквен. општине у Темишвару-Граду држане 1. јула 1923.

(М. П.)

Никанор Савић с. р., перовођа. **Велимир Ненадовић** с. р., председник.

Ш. 331. през. из 1923.

Горњи се стечај одобрава.

Епарх. Школ. Одбор у Темишвару.

Извештај о раду Епарх. Управе.

Рад седнице Епарх. Школ. Одбора од 6/19. априла 1923.

(Свршетак.)

На молбу П. Бугарина срп. нар. учитеља у Дињашу, увршten је исти у виши плаћевни разред. — На молбу М. Лазића учитеља у Гаду уређена су истом берива, према фактичном броју деце. — На молбу Јелене Теодоровићеве учитељице у Вел. Св. Миклушу издата је истој сведоџба службовања. — Узето је на знање, да су поново установљена берива М. Ђурића срп. нар. учитеља у Срп. Чанаду. — Умољена је админ. оврха противу ц. о. у Парцу у сврху убирања 2000 леја у корист учитеља Ђ. Миланковића, као одштете за огрев. — Није уважена молба јером. Мирона Митровића а. п. у Станчеву, да се разреши учитељске дужности. — Позван је М. Ђурић срп. нар. учитељ у Срп. Чанаду, да набави поданство краљевине Румуније у колико жели као учитељ и на даље служити. — Узето је на знање, да је враћен „војни лист" Мити Лазићу срп. нар. учит. у Гаду. — Узето је на знање, да је Ђури Миланковићу срп. нар. учит. у Парцу додељена посебна скупарина на 1 дете у износу од 100 леја. — Узет је на знање извештај ц. о. у Кетфељу, да је одштета за башту послата Милки Петровићевој срп. нар. учит. у Иванди. — Установљена су берива Ћирилу Србовану срп. нар. учит. у Нађфали према годинама службе. — Извештен је

Д. Недомачки привр. учит. у Краљевцу, да полит. опћине тражене податке о учитељским беривима само преко овога одбора могу добити. — На молбу Сл. Николајевића бившег учит. у Иванди издат је истом рестантни хонорар за полудневну наставу. — Одбијена је молба Светозара Обичана у М. Гају, да му се исплати дуг Д. Лазићеве, из разлога, што овај предмет не спада у компетенцију овога одбора. — Позвана је ц. о. у Краљевцу, да поднесе извештај о томе, колико дугује Јулки Јеремијиној бившој учит. там. — На основу тужбе Т. Аничића школ. старатеља у Нађфали и спроведеног извиђаја осуђен је Ћира Србован учит. там. на извађајни трошак, те му је уједно стављено до знања, да у колико се још једанпут и најмања основана оптужба деси противу њега, одмах ће бити са места уклоњен. — Позвана је ц. о. у Нађфали, да школу за приређивање забава може давати само у том случају, ако се забава приређује у какву племениту сврху. — Усљед једног конфликта В. Аћимова председника ц. о. у Сараволи са рум. државним учитељима, који је конфликт настао усљед тога, што им председник није дозволио безправно мешање у наше школске послове, позван је исти председник, да и у будуће бодро припази, да се само наређења овога одбора тачно извршују. — Пожурена је Д. Лазићева, да своје изјасњење на тужбу Саве Русића у року од 3 дана овом одбору поднесе. — Тужба ц. о. у Срп. Пардању против Стевана Алексића привр. учит. там. стављена је ад акта, из разлога, што је исти међувремено поднео оставку и своје учитељско место коначно напустио. — На притужбу Милана Бакића привр. учитеља у Мунари због ненабављања школ. књига, обустављен је сваки даљи поступак противу јером. Георгија Драгића намесника ман. Бездина. — У предмету постављања школ. управитеља на подручним школама донето је решење, да у будуће нестручна лица не могу више вршити дужности школ. управитеља. — Донето је свега 170 одлука.

Неслужбени део.

Борба против пијанства.

Станимо већ једном на пут дегенерисању народа!

(Свршетак.)

Неоспоран је факат, да ширење пијанства у велико потпомажу несређене прилике наших биртова, гостионица и кафана.

40. законски чланак од 1879. године, који је и данас у пуној крепости — наређује: „Ко другог у бирту, гостионици, на улици или пак на другом јавном месту намерно опије, најзад ако онај, ко се продајом алкохолних пића бави, видевши пијано стање другога, оном још пића даје, казни се до 50 форината, ова се казна може до 100 форината подићи, ако се преступ са дететом од 14 година учини“.

„Ко овакав преступ поново учини и зато је више пута кажњен био, и ако од последње казне није прошло две године, може се казнити затвором радње (локала) од 3 месеца до једне године“.

Па ипак шта видимо с дана у дан? Највећи део гостионичара и не осврћајући се на строга наређења горњег закона, без икакве бојазни опија поједине, дегенерише читаве породице и посредно поузрокује већи део учињених злочина и неморала без да и једног глава заболи.

Не знам случаја, да је у последњим деценијама и један гостионичар зато кажњен био, што је свога побратима и пријатеља толико понизио, да се овај усљед безмерног пића скоро четвороношке морао до куће одвући.

Чудновата је немарљивост наших позваних у овом погледу.

Наше полицајне власти равнодушно гледају све донде жарење и палење нечовечних гостионичара, док пијаница под импулсом пијанства не изврши какво грозно дело. У овом жалосном случају пробуде се позвани фактори и чувари опћега реда и мира и сав свој апарат упере против несретника, који је у незнању и делимице усљед немарљивости ових органа учинио какво недело и допао тешке тамнице.

Није ли вапијући грех, безазленом детету у руке дати жигице (палидрвце) да се игра њима и раднодушно гледати, како се оно занело у прављењу мале ватре, а кад се из ове игре изроди велики пожар и упала, невино дете немилостивом казном казнити?

Подвучено наглашујем, да је за сваки преступ и злочин пред Богом и пред законом и онај одговоран, ко је ова дивљаштва својим претераним материјализмом инспирирао.

Не појмим схватање данашњега друштва и законодавца, да док бунтовника, дакле онога, ко је злочин смислио, много строжије казни него самог извршитеља злочина, дотле у случајевима пијанства правог и посредног проузроковатеља недела и неморала не узима на одговорност!

Држим, да ако би само и један гостионичар са зликовцем заједно неколико месеци — године нећу ни да спомињем — у затвору провео, ни он ни његови другови гостионичари не би се сетили да страсне и слабе људе и на даље опијају и да ове до животинског степена понижавају. Само оваким строгим и конзеквентним поступком би се могло успешно на пут стати даљем дегенерисању народа.

Па шта је узрок томе, да европске државе — изузев данашњу бољшевистичку Русију — не могу поћи идеалним путем слободоумне уније (Америке)?

У овом погледу економско питање игра главну улогу.

Европске државе не могу лако да се одреку оних силних милијона, што њима продаја алкохолних пића доприноси.

Могу и смеју ли се ти милијони упоредо ставити са узвишеним циљевима човечанскога друштва и културе?

Не, тим мање, јер знамо да се ови милијони махом на проширивање и зидање нових тамница употребљују, које се тамнице већим делом таквим зликовцима пуне, који су злочине у пијаном стању извршили.

Државе нека своје приходе из других легалних извора умножавају, а не по цену дегенерисања својих грађана.

Великим интересовањем сам очекивао прошле године исход плебисцита напредног и просвећеног шведског народа у ствари забране алкохолних пића. Преварио сам се у очекивању, јер је и овај културни народ већином гласова изрекао, да није за забрану продаје алкохолних пића.

Овај нас плебисцит подсећа на ту важну околност, да ни у решавању друштвених питања не смемо презрети природне законе. Из једне крајности у другу без прелаза ићи није никад саветно било. Може се прелазно строгим и доследним надзором и извршењем законских наређења даљем дегенерисању народа на пут стати.

Пођимо већ једном правим путем напретка и просвете и спасимо народ од пропасти!

Темишвар. **Владимир Живојнов.**

Свеправославни конгрес.

У Цариграду је под председништвом Њ. Светости Патријарха Мелетија IV. маја месеца ове године одржан свеправославни конгрес ради решавања актуелних црквених питања. Делегат српске цркве био је Митрополит црногорски Др. Гаврило Дожић а делегат српске владе Др. Милутин Миланковић проф. Универзитета.

Заступљена је била поред српске руска, грчка и румунска црква.

На конгресу је решено више питања, која подједнако интересују све цркве.

На првом месту је решено календарско питање. Уведен је тачан астрономски календар, тачнији од григоријанског. Најглавнија добит ове поправке је у томе што ће Хришћани свих конфесија заједно празновати Христово Рођење, Васкрсење, Педесетницу и остале празнике који од Ускрса зависе.

Одлука којом се уводи нов календар гласи:

„Свеправославни конгрес одржан у Цариграду под председништвом Њ. Светости Васељенског Патријарха Мелетија IV. увидевши да је отклањање разлике између верског и грађанског календара неизбежна потреба и да не постоји ниједна канонска сметња за исправку црквеног календара према датима астрономске науке, једногласно одлучује исправку Јулијанског календара на следећи начин:

1.

Изостављају се 13 дана јулијанског календара, који чине разлику овог календара према сунчаним годинама од I. Васељ. Сабора у Никеји до данас. Тако 1. октобар 1923. рачунаће се као 14. октобар 1923.

2.

Празновања изостављених дана или ће се извршити сва заједно 14. октобра 1923., или како то одреди Епископ Епархије.

3.

Сви месеци у години задржаће исти број дана који имају данас. У преступним годинама фебруар ће као и до сад имати 29 дана.

4.

Постојаће, као и до сада, две врсте година: просте, од 365 дана и преступне од 366. Преступне године су оне које су без остатка дељиве са 4, као и до сад. Изузимају се само године столећа, за које ће важити ниже правило.

5.

Године столећа (т. ј. које се завршују двема нулама) биће само тада преступне када број векова, подељен са 9 да количник 2 или 6. Све остале године столећа биће просте године. Следствено од доле означених столетних година биће преступне подвучене:

2000, 2100, 2200, 2300.
2400, 2500, 2600, 2700, 2800.
2900, 3000, 3100, 3200.
3300, 3400, 3500, 3600, 3700.

Према овоме уређењу средња дужина грађанске године износиће 365 дана, 5 часова, 48, и 48„ у пуној сагласности са средњом дужином трописке године.

6.

Непокретни празници имаће досадањи датум.

7.

Покретни празници управљаће се према Ускрсу. По канонским одредбама, које остају неповређене, Ускрс ће се празновати у Недељу која следи првом пуном месецу иза пролећне равнодневице.

(Свршиће се.)

Писма Српкињи Ј. П.

32.

Оно, што је казао свештеник, о којем је у прошлом писму било речи, кирицији, може се рећи и за многе друге хришћане; за љубав Богу и души својој не могу да се одвикну псовке, али када би се и њима злато, земаљска награда обећала, онда би се умели уздржати ружног говора о Богу, онда би немогуће постало могућим. Боже, како мало воли човек Тебе и душу своју!

Надам се, да код велике већине наших Срба није још дошло до тога — па зато велим: на страну са свима празним, узалудним изговорима; псовке се можемо одвићи, само морамо то заиста, озбиљно хтети. Дабогме, да то неће ићи наједаред него ће нас стати много муке, тешке борбе и тражиће непрестане опрезности. Ну је ли ни дрво се не може

срушити једним ударцем; много пута се спусти сикира на њега и дебеле капље зноја падају са лица онога који хоће да га исече; ни посејано семе не донесе одмах плода, већ се овај мора стрпељиво чекати; ни кукољ се не може одједном истребити из жита; много се мора сагињати, много чупати док га не нестане. Исто тако стоји ствар и са злим навикама. И оне се само стрпљењем и истрајношћу истребљују. Ако их не можеш савладати за недељу дана, бори се против њих месец дана; ако је и један месец мало, издржи годину дана, али без малаксавања, са највећим стрпљењем и издржљивошћу. Ако не можеш све жиле хрђаве навике једним ударцем пресећи, сеци их једну по једну. Отпочни на пр. са Богом и учини обећање, да у први мах Његово св. име нећеш хулити; ако ти то испадне за руком, прећи на Пресвету Богородицу, па онда на анђеле и светитеље и остави се постепено и њиховог псовања. При том се посведневно моли Богу, да подупре намеру твоју, да те одведе до победе. Нарочито ти препоручујем, да изјутра пред полазак на рад замолиш у неколико молитвених речи Христа, тај небесни извор стрпљења и кротости, да ти улије у душу врлину понизности и трпељивости, да ти научи језик речима смерности и кротости, да ти помогне, да будеш тога дана трпељив у сваком послу, да сваку непогоду хришћанским умирењем примаш, и да благога Бога ни једном псовком не увредиш. Тим начином доћи ће и најбезбожнији псовач до покајања и ако га је до сад неваљалство језика његовог одвојило од Христа, дух кротости одвешће га натраг Његовом св. стаду.

Стигох на крај писања свога о гресима, које човек чини језиком својим против Бога. У идућим писмима говорићемо о гресима језика нашег против наших ближњих. У нади, да су ти досадашња писма од користи била, да сад потпуно, правилно схваћаш 3. заповест Божју: Не узимај име Божје узалуд и да ћеш и даља писма са интересом пратити, усрдно те поздравља твој искрени

Јеромонах Софроније.

КРАЉЕВИЋ МАРКО.

(Наставак.)

Маркови родитељи, браћа и сестре.

А.

6. Необични јунак Марко имао је и необичног коња од мегдана, као и необичну бритку сабљу „ђорду", каквих више није било у других јунака.

Како је Марко дошао до свога чувеног Шарца или Шарина, о томе постоје разни мотиви у песмама и приповеткама. Из једне песме и приповетке већ знамо да је Шарца добио од исте виле која му је и снагу дала. По једној народној песми Марко је на Мегдану савладао Старину Новака и од њега добио Шарца коња „крилатога, који може гору прелетети" („Даница", 1861). Али је најраспрострањенија приповетка коју је Вук забележио у свому Рјечнику:

„За Маркова Шарца једни приповедају . . . да га је купио у некакијех кирицијa: прије Шарца веле да је мијењао много коња, па га ниједан није могао носити; кад у некакијех кирицијa види шарено губаво мушко ждријебе, учини му се да ће од њега добар коњ бити, и узме га за реп да одмахне око себе, као што је и остале коње огледао, али се оно не дадне ни сместа помаћи; онда га купи у кирицијa, излечи од губе и научи вино пити".

По једној причи из Галичника, штампаној у „Карацићу" за 1900., Марко је службом стекао Шарца на овај начин:

Близу Демир-Капије, у околини Велеза, има пољана која се зове „Маркова Ливада". О њој се ово прича:

Погодио се Марко у некаква газде, да му после трогодишње службе да једнога коња, кога би Марко сам изабрао. Газда пристане на ову погодбу, но с тим, да Марко ради све што му буде наредио. Једног јутра заповеди му да иде косити ливаду. Кад је Марко отишао на ливаду, види на њој разнога цвећа, и од пријатнога мириса његова задрема те легне у хлад под једним дрветом и заспи. Кад је било у подне, газда дође на ливаду и кад види Марка где спава, пробуди га и стане грдити што није ни отпочео да коси. Но Марко му каже да се не љути, јер ће он покосити ливаду за три часа.

— Како ћеш покосити за три часа, кад девет косача не могу за три дана? — рече љутито газда.

— Ако за три часа не покосим, служићу те три године забадава; а ако ли покосим, да ми одмах даш коња кога будем изабрао, — одговори Марко.

Газда пристане, уверен да то слуга не може учинити. Пошто су се тако опкладили, Марко му каже да иде, па после три часа да дође и види. Кад је газда отишао, Марко свуче доламу, дохвати косу и почне косити ливаду, и — за два часа покоси је целу, па опет легне да се одмара и чека газду. Кад је дошао и видео покошену ливаду, запрепасти се од чуда, па упита Марка како је могао покосити и ко је он. Тада му Марко каза ко је, на што се газда изненади; а затим позва Марка у трем да изабере себи коња кога хоће, па му рече:

— Иди, синко, у свет, јер је моја кућа мала за тебе. Марко је коња овако бирао: сваког је за реп хватао и око себе окретао и бацао; а кад је на Шарца наишао, није га могао ни помаћи; и тако је њега изабрао и узео. Газда му је онда поклонио ливаду, која се и дандањи зове „Маркова Ливада".

У песми „Марко добива коња и оружје" имамо у првом делу леп мађедонски варија-

нат о Шарцу: како га је нашао „крај слано езеро“ као „шарено ждребе“, а уз „витеза кобила“ коју је негда јахао његов отац Вукашин. Ту се описују муке Маркове док је силовито ждребе савладао.

У другом делу те песме казује се како је Марко, по поруци виле Ђурђе Самовиле, купио у Стамболу сабљу „шчо се диплит дванаесет дипли, шчо ми сечит древја и камења“. Поред наведених песама, у којима се казује да је Марко сабљу добио од виле, у нас је најпознатији мотив по коме је Маркову сабљу ковао Новак ковач, коме је Марко руку одсекао да такве више другоме не сакује.

По једној хрватској причи Марку је сабљу ковало 25 ковача, но кад је била готова, Марко ју је преломио на два комада. Другипут му је сабљу ковало 30 ковача, а буздован 38 од дванаест центи; сабља му је наковањ пресецала. И овде је Марко одсекао руку мајстору, говорећи му: „Ево теби, ковач, плаћа за сабљу, да не буш више ниједному јунаку такове сабље делал“ (Ваљавец).

(Наставиће се.)

Приложници св. храмова наших.

(Свршетак.)

САРАВОЛА набавка звона. Од чланица Материнског Удружења приложиле су: 300 леја Натала Аћимова; по 200 леја: Јулијана Станкова и Љубица Павкова; по 100 леја: Ленка Лепојева прец., Латинка Мићина, Даринка Аћимова подпрец., Ракила Аћимова, Паулина Тодоров, Даница Секулић, Азиљка Суботић, Милева Мијатова, Даринка Мијатова учит., Душан Видов, Будинка Ђурђев и Чарна Аћимова; 70 леја Аксенија Драгић; по 60 леја: Милева Кнежевић и Натала Нецин; по 50 леја: Љуба Драгић, Милка Васић, Нада Јовановић, Зорка Станкова, Јела Јовановић, Графина Глоговчева, Лела Шимић, Зорка Вујичин, Графина Драгић, Јулијана Павкова и Стеве Мијатовог деца Ната и Душица; по 40 леја: Катица Петров, Јудита Барачков, Цуна Мутавска и Тинка Момирова; по 30 леја: Милица Драгић и Јуста Станкова; по 20 леја: Комла Глоговчев и Јагра Јовановић.

О нашем листу.

Максим Стануловић, парох неметски, у спомен своје кћери пок. Стојанке из родољубља српске народне учитељице у Немету о шестонедељном парастосу шаље Гласнику леја 200·—.

Захвални смо брату и сараднику нашем на материјалној помоћи Гласнику. Молимо се Богу да души Стојанкиној подари рајска насеља.

НАШИ ДОПИСИ.

Вел. Св. Миклуш, 31. јула 1923.

Освећење споменика у Вел. Св. Миклушу.

Српско Девојачко Коло у Вел. Св. Миклушу, да би се одужило сени јунака из светскога рата, у знак признања подигло је надгробни споменик двојици војника из II. Коњичког пука „Цара Душана“. Споменик је од белог мрамора, 2 метара висок са следећим надписом: „Овде почивају јунаци, II. српског коњичког пука „Цара Душана“ Војислав Јеленић, рођ. 1894. год. у Непричави, округ ваљевски, † 27. XI. 1918. и Драгољуб Ковачевић, рођ. 1876. г. у Пољани, округ крушевачки, † 2. V. 1919. Кренуше се 1914. г. 28. VII. из своје миле Србије у светски рат и након ужасне патње и надчовечанске борбе, уђоше победоносно 19. XI. 1918. г. у Поморишје и ту сломљени ратним напорима раставише се са животом, дајући пример како се живи и умре са свој Народ, Домовину и Слободу. Слава им и мир пепелу њиховом!“ Овај спомен подиже Херојима „Српско Девојачко Коло“.

Да би освећење било импозантније и да би потпуно одговарало поштовању ратника, позвало је Дев. Коло Високопречасног г. архимандрита епископског Викара, да споменик освети. Високопречасни Господин одазвао се драговољно позиву и 14. VII. у вече приспео је у пратњи јером. Пантелејмона Дошена намесника ман. Бездина.

У недељу, пре почетка свечане литургије, дочекале су чланице Дев. Кола епископског Викара у порти са усклицима „живео“, посипајући му стазу цвећем. Св. литургију одслужио је г. Викар уз асистенцију јеромонаха: Пантелејмона Дошена и Германа Јојића из Сараволе. На јектенија одговарало је „Певачко Друштво“ уз хоровођство нашег агилног хоровође Славка Јанковића.

После св. литургије и освећења кољива, кренула се поворка са барјаком и литијама на гробље и зауставила се пред искићеним гробом и споменником застртим српским безом, које су наше тужне мајке поклониле за покој душе херојима и своје умрле деце, а после освећења споменика предале свештенству. По освећењу споменика г. Викар одржао је диван говор, у коме је истакао јунаштво Српског Народа, његово страдање од Косова до данас, а нарочито последњу крваву Голготу светскога рата, чији су учесници били и овде упокојени Војислав и Драгољуб, чије гробове ваља чувати и поштовати, јер су својим животом донели слободу. У говору своме истакао је и Српску Мајку као јунакињу, која није кукала кад је синове у бој опремала него их је ободрава́ла и говорила да се боре за Слободу и да она неће туговати, све ако би јој дошли црни гласови, да је децу изгубила јер је Слобода милија и слађа и од деце своје!

Говор је прожмао душу присутних тако, да је сваком око засузити морало.

После подне искупиле се све чланице Дев. Кола, да учине подворење г. Викару. Председница Дев. Кола Јелена Теодоровићева учитељица, приказавши чланице, захвалила се Високопречасном Господину, како у име Дев. Кола тако исто и у име својте и родбине покојних Хероја, што им је осветио споменик и прелио гроб и земљу у коју заморени легоше после тешког Балканскога и Светскога рата.

К.

*

Доносећи овај допис не можемо а да и од своје стране не похвалимо све оне, који су се око подизања споменика и приређивања горње свечаности трудили, при чему морамо нарочито истаћи заслуге Јелене Теодоровићеве учитељице, председнице и Бојане Михољчеве тајника Дев. Кола, које су биле душа целог покрета. Гђица Теодоровићева добила је од команде II. коњичког пука из Вировитице овај допис:

У име официра, подофицира, каплара и редова 2. Коњичког пука „Цара Душана“ изјављујем благодарност Вами и осталим чланицама бившег „Девојачког Кола“ за Вашу бригу и пажњу, које посветисте гробовима наших умрлих јунака.

Еписк. викар им те и свима чланицама Дев. Кола и овде изјављује топлу захвалност на дочеку а гђци Бојани и матери јој гђи Милици и на искреном, српском гостопримству.

Драги Уредниче!

Рад сам да Вам опишем погреб О. Партенија Стајића, јеромонаха и администратора парохије дежанске.

2/15. јула о. г. преминуо је у Господу О. Партеније Стајић, јеромонах и дугогодишњи адм. парохије дежанске.

4/17. јула беше погреб покојников.

И ако је био радни дан ипак се искупило на погреб врло много народа.

Дођоше на погреб не само његови парохијани — да испрате до вечне куће свога доброг и дугогодишњег духовног пастира — него дођоше на погреб и многи Мађари и Румуни становници дежански, да и они укажу своју последњу почаст своме староме искреноме пријатељу и доброжелатељу, јер је покојник проповедајући братству љубав, љубав хришћанску и сам са свима у братском споразуму и љубави братској — хришћанској живео.

Опело су обавили Душан Гајић парох и протонамесник из Денте и О. Серафим Журковић брат манастира св. Ђурђа.

Црква је била препуна света, многи су и у порти стајали. По свршеном опелу опростио се од покојника Душан Гајић парох и протонамесник у Денти у име родбине покојникове, у име његових парохијана и у име његових добрих пријатеља и познаника приближно овим речима:

Тужни зборе!

Један песник вели на једном месту у песми својој о звону ово: „Тужно с храма бруји звоно, на опело звони оно. Жаловито јечи ко у болу љуту, јер некога прати на последњем путу“.

Доиста тужни зборе жалосни звуци са црквене куле ове сазваше нас овамо, да испратимо на последњем путу нашег доброг и смиреног слугу Господњег и дугогодишњег вашег искреног пастира О. Партенија. Добро сте учинили што сте се у тако лепом броју на овај тужан чин искупили. То је О. Партеније од вас заслужио. Он је по речима Христовим изабрао вас, а не ви њега. Он је у вашем скромном месту провео око 25 година, вршећи савесно своју свештеничку службу. Он се за то време бринуо за ваше добро и овога и онога света, као што се добар и нежан родитељ брине за добро деце своје.

Учио вас је врлинама Хришћанским и сам се чувао махна људских. Дужности своје тачно је вршио и тиме је и вас учио, да и ви сваки у свом раду тачни будете. Учио вас је раду, и сам је као стар човек до год је могао радио.

Учио вас је штедњи и сам је био штедљив.

Живот му је био скроман. Он је био у истини онај добар пастир, што говори ином и сам својим потврђује чином. Волео вас је као што добар отац воли децу своју. Покојни наш О. Партеније својим животом задобио је љубав не само вашу него и осталог становништва дежанског браће Румуна и Мађара, који такођер дођоше на овај тужан чин, да и они испрате до вечне куће честитог старину О. Партенија.

Покојник је имао љубав за све и свакога, па је имао љубави и за своју најближу родбину, за своје унуке Живу, Анђу и Јоцу. Бринуо се о њима да их изведе на пут и извео их је, те се са тужним срцем и сузним очима сад они растају од доброг и милог брижљивог деде свога.

Покојник се родио у Павлишу код Вршца 1841. год. Рукоположен је за јеромонаха 1883. Провео је у свештеномонашкој служби 40 год., за своју ревносну свештеномонашку службу одликован је правом ношења камилавке од кадифе и правом ношења црвеног појаса. Према његовом узорном калуђерском животу могу се применути на њега речи песникове: „Живео си чисто по божијој вољи, зацело те чека други живот бољи. Сејао си љубав нићи ће ти спомен, и јачи и лепши него гранит камен“.

А сада пак праштам се од тебе честита старино, верни рабе и слуго Господњи оче Партеније у име старешине наше св. цркве, којој си ти истински служио 40 година. Праштам се од тебе оче Партеније и у име твојих парохијана, миле твоје деце духовне, коју си ти тако очински волио. Па праштам се од тебе оче Партеније и у име твојих милих унучади Живе, Анђе и Јоце, којима си ти био отац и мајка. Праштам се с тобом оче Партеније и у име твојих пријатеља и познаника, с којима си ти у братском споразуму и лепој љубави Хришћанској до краја свога живота живео.

И при растанку нашем кличем ти оче Партеније: лака ти била црна земља и вечан ти спомен био међу нама. Амин.

После опела се кренуо спровод из цркве на гробље. До цркве су носили свога духов. пастира О. Партенија његови парохијани, а од цркве до гробља кола мртвачка. И тако је обављен погреб честитог старине јеромонаха О. Партенија Стајића адм. парох. дежанске. **Д. Г.**

Кетфељ, 20. јула 1923.

Туга у Кетфељу. Дана 4/17. јула т. г. изјутра умро је у Кетфељу Сава Пејић младић у 30-тој години живота. Његова смрт увила је у вечиту црнину супругу му Макру и родитеље Аћу и Кату Пејић, који у Сави изгубише јединога сина, једину мушку породичну грану, потпору, утеху,

снагу и одбрану. За њим тужи цело село и искрено га сваки жали, ко га је год познавао, јер покојник беше честит, смеран, начитан и потпуно на свом месту младић. Много је тежио за књигом, те је својом агилношћу много допринео оснивању Кетфељске Срп. Рат. Читаонице, која га је уврстила међу своје оснивачe и изабрала за свога књижничара.

Али је пок. Сава имао једно веће одличје, чим се данас сваки не може дичити и због чега заслужује велико поштовање свакога. Био је он наиме свестан Србин од главе до пете, а то је доказао тиме, што је за време светског рата својевољно ступио у српске добровољце. Служио је као добровољац у I-вој добровољачкој дивизији, III. пуку, III. бат., I. чети и као такав се јуначки борио за ослобођење наше; храбро је међу првим редовима бојак био у Добруџи против Бугара, па је добио одликовање и признање од румунског војног министра.

Међутим нахудио је своме здрављу и у стеченој бољи, ето, паде као јунак и херој, на велику жалост свега села. На спроводу је учествовао силан пратилац и поштовалац, премда је раден дан и велика жега била. Скоро сви чланови читаонице, певачког друштва и ратни другови су отпратили свог искреног друга до вечне му куће. У цркви се од покојника дирљивим речима опростио свештеник М. Николић, а на гробљу у име Читаонице и омладине кнез Влада Барзин тужним речима изрекао му је последње збогом.

Међу свима остаће Савино име незаборављено, а својим делима спасао је душу своју, јер се са њима уврстио међу оне, којима Његош вели:

„Јунаци. Странци су разнели широм света вашу славу.
Ваш ће примјер учити певаче,
Како треба с бесмртношћу зборит.
Виле ће се грабит' у вјекове,
Да вам вјенце достојне саплету."

Бог нека подели рајско насеље великом Србину Сави. Слава му и вечан спомен! **М. Н.**

Белешке.

СРПСКИ ГОСТИ. Ових дана се у нашој вароши бавио генерал Калафатовић са осталим члановима српске делегације за разграничење. Како смо извештени за најкраће време ће се коначно повући граница између краљевине Румуније и краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

СЛАВА У КЕТФЕЉУ. О Иван-дану прославила је српска св. црква у Кетфељу своју храмовну славу. Св. литургију су одлужили: Милан Николић парох кетфељски, јмн. Панта Дошен намесник ман. Бездина, при резању колача учествовао је и јмн. Милутин Јосић а. пар. у Нађфали. На литургији је говорио наш пријатељ и сарадник Милан Николић: „О потреби изједначења календара". На слави је учествовао сав наш живаљ из места и околине.

ПАРАСТОС. Пре кратког времена одржан је у Немету шестонедељни парастос рано преминулој Стојанки Стануловића из родољубља срп. нар. учитељици у Немету. Српство наше у Немету дало је и о парастосу својим присуством видан знак поштовања народног раденика. Бог да јој душу опрости.

Овом приликом наводимо да је случајно у захвали тужног родитеља изашлој у 16. броју Гласника поводом смрти Стојанке, изостало да је положио венац на самртни одар Стојанкин и Влада Мићин са породицом, поседник у Немету, а Марија Серелми рођ. Буш, сачинила је венац око главе покојничине.

СРБИ ТРГОВЦИ и ЗАНАТЛИЈЕ
у краљевини Румунији.

(Наставак.)

Српске трговине и заната има даље и у следећим местима:

Немет: Реља Попов, трговац зачина и месар.
Трговина мешовите робе: Волига Јацин, Танасије Илијин.
Колар: Јоца Радић.
Ковач: Пера Максић, Милош Влајков, Драгутин Јованов.
Зидар: Јоца Трифунов, Светозар Трифунов.
Берберин: Влада Михајлов, Рева Грузеску, Лаза Стојков, Коста Лавташ.
Месар: Иван Мурар.
Ципелар: Милан Павлов, Душан Павлов.
Столар: Драгољуб Јованов.

Рудна. У 18. броју „Гласник"-а наведени су Срби трговци и занатлије у Рудни. Случајно су изостале следеће занатлије: Жива Иванов столар, Ђока Петров колар, Влада Петрин ковач, Жива Никодим Максимов, Сава Огњанов, Сергија Радован и Миша Петрин ципелари, Милан Станков, Миливој Трсунов и Лука Радован бербери, Јоца Артуковић и Иван Кићескин кројачи, Жива Везелић бравар.

(Наставиће се.)

Једна тужна прича.

(Свршетак.)

Сунце подневско жеже малу провађену ногу и Ивино лице све се више мрачи од бола и нестрпљења.

Миша нацртао коња у песку, па се онда разиграо и сам као ждребе. Он врло воли коње и сам је измислио да савије прсте на руци тако да личе на коња. Кажипрст подигне горе као главу, а четири друга прста представљају ноге које каскају по дрвеној клупи, на којој седи мама. Кад се већ и тога заситио, он се затрча ка једном дрвету и покуша, да се успужа на њега. Ива викну јетко:

— Не смеш! Обуко си моје панталоне! Гледај, па их исцепај!

Миша се одмах враћа. Он је врло послушно дете. Мама рече Иви:

— Сине, немој да си пакостан. Она погледа на сат и рече:

— Доста је — измаче столицу у хлад и обуче му чарапу.

— Мама, и ја хоћу да трчим као друга деца! — рече он очајно.

Мама га пољуби, иако је побледела, одговори му спокојно:

— Мораш прво бити паметан и имати стрпљења да се лечиш.

Те речи умирише и тетка Милицу која је мислила да ће се сад сви расплакати.

Из кујне донеше на тањирићу за Иву пржену цигерицу. И Миши се једе, али он зна да, иако је млађи, све што је најбоље мора да уступи Иви, да би оздравио. Он ипак покушава:

— Тетка Милице, зар ви само једно пиле кувате за ручак?

— Само једно.

— А зар пиле не може да има две цигерице?

— Не може, Мишо, — каже му она, смешећи се сажаљиво — али ти ходи, даћу ти слатко.

И они улазе у њену собу и пију с малинама хладну изворску воду.

И тако пролазе топли летњи дани, у којима поред бола има и лепоте и наде.

Али једнога дана Иву заболе стомак. Кували су му тој од нане и место млека јео је сутлијаша, али то ништа није помогло. Дошао је доктор, прегледао га и почео да говори с мамом немачки. Мама се много уозбиљила. Послала је тати депешу да дође ако икако може.

— Та велика радост ако ми га спасе — говори мама тихо и брижно својој пријатељици и никако не може да верује оно што јој је доктор на немачком казао.

Јавио је тата да ће доћи. Велика радост. Миша позвао тетка Милицу и прича како је Ивиној нози боље и како је данас два пута коракнуо без штаке. Рана ће скоро да му зарасте. Само још стомак да му прође, па кад дође тата и донесе играчке, што ће да уживају!

Заиста Иви је боље. Он је истина у постељи, још блеђи и још мршавији у белим јастуцима, али је весео. И мама је весела. Татина је депеша чудо учинила. А шта ће тек бити кад он сам дође?

Миша почео да пева. Ива му се руга, јер он баш ништа не уме да пева. Мама каже:

— Хајде ти, сине, ако можеш, певај ону скопљанску што те научио ујка Добра. Покажи тетка Милици.

Ива се осмехну. Боже, што су лепе његове очи кад је весео и кад подигне те дуге трепавице, што их увек крију! Подиже се мало на јастуку, скупи снагу и запева. Тетка Милица задрхта и од песме и од једне страшне мисли. Певао је врло лепо једну веселу песму, коју певају одрасли. Глас му је био звонак и сладак, али је страшно било гледати то мало болесно лице како се напреже да пева весело. Тетка Милица је нехотице помислила да он то последњи пут пева.

Заиста је певао последњи пут. После два дана тако му је позлило, да га је мама одвела у оближњу варош где су живели њени родитељи и где је било више доктора. Собу је у бањи задржала. Мислила је да се врати кад Иви буде боље. Тетка Милица их је испратила. Деца су се радовала што иду. А она се вратила у своју собу тужна.

После неколико дана њој се приближавао један висок, крупан официр који је држао Мишу за руку и коме је Миша допирао таман до ивице чизама. Она се сети и охлади се. То је био њихов тата, који је тако радосно чекан, а који је сад тако суморан.

— Дошли сте, да се одселите? — упита га чим су се поздравили.

— То ћемо доцније. Сад смо дошли да узмемо Ивино ново одело које су заборавили а које ће му за два три дана требати.

— Зар је тако рђаво?

— Крај. Мајка му се још нада, а мени је доктор казао . . .

Кроз пола сата отишли су натраг преко реке. Миша није видео колико је тата несрећан. Он се радовао чоколади коју је добио и за Иву и још није схватио да ће остати без брата.

После четири дана умро је мали Ива. Остала су празна колица, а малу штаку су метнули у сандук.

Тата је сахранио Иву и отишао на бојиште, мама је остала да плаче, а Миша да се чуди, шта се то збило.

Умро је мали Ива, а тетка Милица је остала, да прича деци тужну причу. Она много жели да им исприча пуно веселих прича, али овога пута није могла да се сети, јер је још болесна, па мора да се сунча и непрестано да се сећа Иве и — јер још непрестано траје рат, па је тужна . . .

Трстеник. **Милица Јанковић.**

Јавна захвала.

Девојачко Коло, за нарочиту дужност сматра, да се у неколико речи захвали на доброти у првом реду високопречасном господину епископском викару архим. Стефану Николићу, што се је одазвао нашем позиву те је по оној ужасној жеви ипак дошао, да учини помен и освети споменик Војиславу и Драгољубу.

Изјављујемо највећу благодарност Високопречасном Господину и уверавамо Га, да ће овај свечани тренутак остати дубоко уреван код свију нас. — Исто тако нека је хвала г. г. јеромонасима Пантелејмону Дошену, Герману Јојићу и месном свештенику Живојину Неговановићу, који су при освећењу споменика чинодејствовали. Захваљујемо нашим матерама, које поклонише без и то: Сиди Радин, Сиди Терзић, Марици Јеремић, Еуфрозини Драганов и Милици Михољац.

Хвала и нашем хоровођи Славку Јанковићу, под чијом је управом месно „Певачко Друштво“ онако складно појало. Такође нека је хвала председнику „Пев. Друштва“ г. Др. Владимиру Стојшићу, председнику „Срп. Читаонице“ г. Јовану Ђорђевићу и председници „Женске Задруге“ гђи Милици Михољац и осталим члановима и чланицама, који се нашем позиву одазваше и на свечаности учествоваше, а и свима осталима који на овој свечаности присуствоваше.

У Вел. Св. Миклушу, 31. јула 1923. г.

У име „Дев. Кола“
ЈЕЛЕНА ТЕОДОРОВИЋЕВА
и
БОЈАНА МИХОЉАЦ.

Браћа Чендеш, Темишвара. 4726а